

31998L0059

L 225/16

EIROPAS KOPIENU OFICIĀLAIS VĒSTNESIS

12.8.1998.

PADOMES DIREKTĪVA 98/59/EK
(1998. gada 20. jūlijs)
par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz kolektīvo atlaišanu

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu un jo īpaši tā 100. pantu,

ņemot vērā Komisijas priekšlikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta atzinumu ⁽¹⁾,

ņemot vērā Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu ⁽²⁾,

(1) tā kā skaidrības un lietderības labad būtu jākonsolidē Padomes Direktīva 75/129/EEK (1975. gada 17. februāris) par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz kolektīvo atlaišanu ⁽³⁾;

(2) tā kā ir svarīgi, lai darba ņēmēji būtu labāk aizsargāti kolektīvo atlaišanu gadījumos, tai pat laikā ņemot vērā vajadzību pēc līdzsvarotas ekonomiskās un sociālās attīstības Kopienā;

(3) tā kā, neraugoties uz pieaugošu konverģenci, vēl aizvien saglabājušās atšķirības starp dalībvalstīs spēkā esošajiem nosacījumiem attiecībā uz šādu atlaišanu praktiskajiem priekšdarbiem, norises kārtību un pasākumiem, kas darba ņēmējiem atvieglotu atlaišanas sekas;

(4) tā kā šīs atšķirības var tieši ietekmēt iekšējā tirgus darbību;

(5) tā kā Padomes rezolūcija (1974. gada 21. janvāris) par sociālo rīcības programmu ⁽⁴⁾ ietver prasību pēc direktīvas par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz kolektīvo atlaišanu;

(6) tā kā Eiropas Sociālā harta, ko pieņēma 11 dalībvalstu vai to valdību vadītāji Eiropas Padomes 1989. gada 9. decembra sanāksmē Strasbūrā, *inter alia*, tās 7. punkta pirmās daļas pirmajā teikumā, 7. punkta otrajā daļā, 17. punkta pirmajā daļā un 18. punkta trešajā ievilkumā, nosaka:

“7. Iekšējā tirgus izveidei jāved pie darba ņēmēju dzīves un darba apstākļu uzlabošanās Eiropas Kopienā (...).

Vajadzības gadījumā uzlabojumiem jāietver noteiktu darba likumdošanas aspektu izstrāde, kā kolektīvās atlaišanas kārtība un bankrota procedūras.

(...)

17. Darba ņēmēju informēšana, konsultēšanās un līdzdarbība jāizvērs piemērotā virzienā, ņemot vērā dažādu dalībvalstu praksi.

(...)

18. Šīs informēšanas, konsultēšanās un līdzdarbības īstenošana jāveic laikus, jo īpaši šādos gadījumos:

(—...)

(—...)

— kolektīvas atlaišanas gadījumos:

(—...);

(7) tā kā tādēļ šī tiesību aktu tuvināšana jāsekmē, saglabājot uzlabojumus atbilstīgi Līguma 117. panta nozīmei;

(8) tā kā, lai noteiktu atlaišanas gadījumu skaitu, kas minēts kolektīvās atlaišanas definīcijā šīs direktīvas nozīmē, citas pēc darba devēja iniciatīvas notikušās darba attiecību pārtraukšanas formas būtu pielīdzināmas kolektīvajai atlaišanai, ar noteikumu, ka ir vismaz pieci atlaišanas gadījumi;

(9) tā kā būtu jāizvirza noteikums, ka šī direktīva ir piemērojama arī tādām kolektīvajām atlaišanām, ja uzņēmums pārtraucis darbību saskaņā ar tiesas lēmumu;

(10) tā kā dalībvalstīm būtu jādod iespēja izvirzīt noteikumu, ka darba ņēmēju pārstāvji var piesaistīt ekspertus tehniski

⁽¹⁾ OV C 210, 6.7.1998.

⁽²⁾ OV C 158, 26.5.1997., 11. lpp.

⁽³⁾ OV L 48, 22.2.1975., 29. lpp. Direktīva, kurā jaunākie grozījumi izdarīti ar Direktīvu 92/56/EEK (OV L 245, 26.8.1992., 3. lpp.).

⁽⁴⁾ OV C 13, 12.2.1974., 1. lpp.

sarežģītos jautājumos, kas varētu būt informēšanas un konsultēšanās tēma;

- (11) tā kā jānodrošina, ka darba devēja pienākumi attiecībā uz informēšanu un konsultēšanos ir spēkā neatkarīgi no tā, vai lēmumu par kolektīvo atlaišanu pieņēmis darba devējs vai uzņēmums, kas kontrolē darba devēju;
- (12) tā kā dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka darbaņēmēju pārstāvjiem un/vai darbaņēmējiem ir pieejamas attiecīgās administratīvās un/vai tiesu procedūras, lai nodrošinātu, ka šajā direktīvā paredzētie pienākumi tiek izpildīti;
- (13) tā kā šī direktīva nedrīkst ietekmēt dalībvalstu saistības attiecībā uz I pielikuma B daļā minēto direktīvu transponēšanas termiņiem,

attiecību izbeigšanu pēc darba devēja iniciatīvas viena vai vairāku ar konkrēto darbaņēmēju nesaistītu iemeslu dēļ, ar noteikumu, ka atlaišanas gadījumi ir vismaz pieci.

2. Šī direktīva neattiecas uz:

- a) kolektīvu atlaišanu saskaņā ar darba līgumiem, kas noslēgti uz ierobežotu laiku vai par kāda konkrēta darba veikšanu, ja vien šāda atlaišana nenotiek pirms līguma beigu datuma vai veicamā darba pabeigšanas,
- b) darbaņēmējiem, kas nodarbināti valsts pārvaldes iestādēs vai valsts uzņēmumos (vai dalībvalstīs, kur šāds jēdziens nav pazīstams — tiem līdzvērtīgās iestādēs),
- c) tālbraucēju kuģu apkalpēm.

II IEDAĻA

IR PIEŅĒMUSI ŠO DIREKTĪVU.

Informēšana un konsultēšanās

I IEDAĻA

Definīcijas un piemērošanas joma

1. pants

1. Šajā direktīvā:

- a) "kolektīvā atlaišana" ir atlaišana, ko viena vai vairāku ar konkrēto darbaņēmēju nesaistītu iemeslu dēļ veicis darba devējs, ja saskaņā ar dalībvalstu izvēli atlaišanas gadījumu skaits ir:
- i) vai nu 30 dienu laikā:
- vismaz 10 tādos uzņēmumos, kas parasti nodarbina vairāk nekā 20, bet mazāk nekā 100 darbaņēmējus,
 - vismaz 10 % darbaņēmēju kopskaita tādos uzņēmumos, kas parasti nodarbina vismaz 100, bet mazāk nekā 300 darbaņēmējus,
 - vismaz 30 tādos uzņēmumos, kas parasti nodarbina 300 un vairāk darbaņēmējus,
- ii) vai vismaz 20 atlaišanas gadījumu 90 dienu laikā, neatkarīgi no tā, cik darbaņēmēju parasti ir nodarbināti attiecīgajos uzņēmumos,
- b) "darbaņēmēju pārstāvji" ir tādi darbaņēmēju pārstāvji, kā to paredz dalībvalstu tiesību akti vai prakse.

Lai aprēķinātu atlaišanas gadījumu skaitu, kā paredzēts a) punkta pirmajā daļā, atlaišanas gadījumiem pieskaita arī darba līguma

2. pants

1. Ja darba devējs nolēmis veikt kolektīvu atlaišanu, tas laikus uzsāk konsultācijas ar darbaņēmēju pārstāvjiem, lai panāktu vienošanos.

2. Šīs konsultācijas aptver vismaz veidus un līdzekļus, kā izvairīties no kolektīvās atlaišanas vai samazināt atlaižamo darbaņēmēju skaitu un kā mazināt atlaišanas sekas, izmantojot sociālās garantijas, kas, *inter alia*, vērstas uz palīdzību jauna darba atrašanās vai atlaisto darbaņēmēju pārkvalificēšanos.

Dalībvalstis var paredzēt, ka darbaņēmēju pārstāvji var piesaistīt ekspertus saskaņā ar šo valstu tiesību aktiem un/vai praksi.

3. Lai darbaņēmēju pārstāvji spētu sagatavot konstruktīvus priekšlikumus, darba devēji konsultēšanās gaitā laicīgi:

- a) sniedz visu attiecīgo informāciju un
- b) katrā gadījumā rakstiski paziņo par to:
- i) kādi ir paredzētās atlaišanas iemesli;
- ii) to darbaņēmēju kategoriju skaits, ko plānots atlaist;
- iii) to darbaņēmēju skaits un kategorija, ko parasti nodarbina;
- iv) cik ilgā laikposmā plānots veikt atlaišanu;

- v) kādi ir atlaižamo darba ņēmēju atļaušanai piedāvātie kritēriji, ciktāl valsts tiesību akti un/vai prakse pilnvaro darba devēju par to lemt;
- vi) pēc kādas metodes tiks aprēķināti atļaušanas pabalsti, ja tie atšķiras no tiem, kas izriet no valsts tiesību aktiem un/vai prakses.

Darba devējs iesniedz kompetentajai valsts iestādei vismaz sarakstes dokumentu kopijas, kas paredzēti pirmās daļas b) punkta i) līdz v) apakšpunktā.

4. Pasākumi, kas paredzēti 1., 2. un 3. punktā, ir spēkā neatkarīgi no tā, vai lēmumu par kolektīvo atļaušanu pieņēmis darba devējs, vai uzņēmums, kas kontrolē darba devēju.

Izskatot šajā direktīvā paredzēto informēšanas, konsultēšanās un izziņošanas prasību pārkāpumus, neņem vērā tādus darba devēja aizbildinājumus, ka darba devējs pats nav saņēmis vajadzīgo informāciju no uzņēmuma, kas pieņēmis lēmumu par kolektīvo atļaušanu.

III IEDAĻA

Kolektīvās atļaušanas kārtība

3. pants

1. Darba devējs rakstiski paziņo kompetentajai valsts iestādei par plānoto kolektīvo atļaušanu.

Tomēr dalībvalstis var paredzēt, ka gadījumā, ja plānotā kolektīvā atļaušana ir sakarā ar uzņēmuma darbības pārtraukšanu saskaņā ar tiesas lēmumu, darba devējam ir pienākums rakstiski informēt kompetento valsts iestādi tikai tad, ja pēdējā to lūdz.

Šis paziņojums ietver to visu informāciju, kas attiecas uz plānoto kolektīvo atļaušanu un konsultāciju ar darba ņēmēju pārstāvjiem saskaņā ar 2. pantu, un jo īpaši, kādi ir atļaušanas iemesli, cik darba ņēmējus plānots atļaut, cik darba ņēmējus parasti nodarbina un cik ilgā laikposmā plānots veikt atļaušanu.

2. Darba devēji nosūta 1. punktā paredzētā paziņojuma kopiju darba ņēmēju pārstāvjiem.

Darba ņēmēju pārstāvji kompetentajai valsts iestādei var iesniegt savus komentārus par paziņojumu, ja tādi ir.

4. pants

1. Plānotā kolektīvā atļaušana, par kuru paziņots kompetentajai valsts iestādei, sākas ne agrāk kā 30 dienas pēc 3. panta 1. punktā minētās izziņošanas un neskarot noteikumus, kas reglamentē indivīda tiesības saistībā ar brīdinājumu par atļaušanu.

Dalībvalstis var pilnvarot kompetento valsts iestādi samazināt šajā punktā paredzēto laikposmu.

2. Laikposmu, kas paredzēts 1. punktā, kompetentā valsts iestāde izmanto, lai meklētu plānotās kolektīvās atļaušanas izraisīto problēmu risinājumus.

3. Ja 1. punktā paredzētais sākotnējais laikposms ir īsāks par 60 dienām, dalībvalstis var pilnvarot kompetento valsts iestādi pagarināt sākotnējo laikposmu līdz 60 dienām pēc paziņojuma par plānoto kolektīvo atļaušanu, ja ir maz ticams, ka atļaušanas radītās problēmas var tikt atrisinātas sākotnēji noteiktajā laikposmā.

Dalībvalstis var piešķirt kompetentajai valsts iestādei plašākas pilnvaras sākotnējā laikposma pagarināšanai.

Darba devējam jābūt informētam par sākotnējā laikposma pagarinājumu un šā pagarinājuma piešķiršanas iemesliem pirms 1. punktā paredzētā termiņa beigām.

4. Dalībvalstīm nav jāpiemēro šis pants tādos kolektīvās atļaušanas gadījumos, kad uzņēmuma darbības pārtraukšana notikusi saskaņā ar tiesas lēmumu.

IV IEDAĻA

Nobeiguma noteikumi

5. pants

Šī direktīva neietekmē dalībvalstu tiesības piemērot vai pieņemt normatīvus un administratīvus aktus, kas ir labvēlīgāki darba ņēmējiem, vai veicināt vai pieļaut darba ņēmējiem labvēlīgāku koplīgumu piemērošanu.

6. pants

Dalībvalstis nodrošina, ka darba ņēmēju pārstāvjiem un/vai darba ņēmējiem ir pieejamas tiesiskas un/vai administratīvas procedūras šajā direktīvā noteikto pienākumu izpildei.

7. pants

Dalībvalstis dara Komisijai zināmus galvenos savu tiesību aktus, ko tās jau pieņēmušas vai pieņem jomā, uz ko attiecas šī direktīva.

8. pants

1. Ar šo atceļ I pielikuma A daļā uzskaitītās direktīvas, neierobežojot dalībvalstu saistības attiecībā uz I pielikuma B daļā minētās direktīvas transponēšanas termiņiem.

2. Atsauces uz atceltajām direktīvām atzīst par atsaucēm uz šo direktīvu, un tās lasāmas saskaņā ar korelācijas tabulu II pielikumā.

9. pants

Šī direktīva stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Kopienu Oficiālajā Vēstnesī*.

10. pants

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.

Briselē, 1998. gada 20. jūlijā

Padomes vārdā —

priekšsēdētājs

W. MOLTERER

I PIELIKUMS

A DAĻA

Atceltās direktīvas

(minētas 8. pantā)

Padomes Direktīva 75/129/EEK un tās grozījumi:

Padomes Direktīva 92/56/EEK.

B DAĻA

Termiņi direktīvas transponēšanai valsts tiesību aktos

(minēti 8. pantā)

Direktīva	Transponēšanas termiņš
75/129/EEK (OV L 48, 22.2.1975., 29. lpp.)	1977. gada 19. februāris
92/56/EEK (OV L 245, 26.8.1992., 3. lpp.)	1994. gada 24. jūnijs

II PIELIKUMS

KORELĀCIJAS TABULA

Direktīva 75/129/EEK	Šī direktīva
1. panta 1. punkta pirmās daļas a) punkta pirmā ievilkuma 1. punkts	1. panta 1. punkta pirmās daļas a) punkta i) apakšpunkta pirmais ievilkums
1. panta 1. punkta pirmās daļas a) punkta pirmā ievilkuma 2. punkts	1. panta 1. punkta pirmās daļas a) punkta i) apakšpunkta otrais ievilkums
1. panta 1. punkta pirmās daļas a) punkta pirmā ievilkuma 3. punkts	1. panta 1. punkta pirmās daļas a) punkta i) apakšpunkta trešais ievilkums
1. panta 1. punkta pirmās daļas a) punkta otrais ievilkums	1. panta 1. punkta pirmās daļas a) punkt ii) apakšpunkts
1. panta 1. punkta pirmās daļas b) punkts	1. panta 1. punkta pirmās daļas b) punkts
1. panta 1. punkta otrā daļa	1. panta 1. punkta otrā daļa
1. panta 2. punkts	1. panta 2. punkts
2. pants	2. pants
3. pants	3. pants
4. pants	4. pants
5. pants	5. pants
5.a pants	6. pants
6. panta 1. punkts	—
6. panta 2. punkts	7. pants
7. pants	—
—	8. pants
—	9. pants
—	10. pants
—	I PIELIKUMS
—	II PIELIKUMS